

Mentoring pomiędzy nauczycielami szkół ponadpodstawowych

W Polityce Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) na temat Edukacji i Szkoleń zawarto następujące założenia dotyczące motywowania, rozwoju i zatrzymywania w zawodzie efektywnych nauczycieli: *“Perspektywa kształcenia ustawicznego nauczycieli zakłada w większości krajów potrzebę skupienia większej uwagi na nauczycieli w początkowym etapie ich kariery i zapewnienia im zachęt i narzędzi do rozwoju. Ogólnie rzecz ujmując, większą wartość ma wzmocnienie środków służących do efektywnego wprowadzenia nauczycieli do zawodu i ich rozwoju, niż przedłużanie ich kształcenia”*.

Jednym z wymagań i priorytetów wprowadzania nowych nauczycieli do zawodu w początkowym etapie pracy, przedstawionym w polityce Edukacja i Szkolenie 2020 (ET2020) w dziedzinie rozwoju zawodowego nauczycieli, jest: *“specjalistyczne podejście w zawodzie nauczyciela (...) zakłada, że nauczanie jest praktyką refleksyjną i zorientowaną na cel oraz zapewniającą wysokiej jakości informację zwrotną dla uczącego się. Wymaga to także ważnego profesjonalnego wsparcia na początkowym etapie kariery nauczyciela. Priorytet ten coraz częściej jest brany pod uwagę w obecnych reformach i polityce krajów europejskich.”*

W środowisku szkolnym mentoring jest czasową, wzajemną relacją między dwoma nauczycielami – doświadczonym w praktyce zawodowej (mentorem) a początkującym lub nowym, rozpoczynającym pracę w danej szkole.

Badania wskazują, że istnieje zależność pomiędzy współpracą nauczycieli a osiągnięciami uczniów oraz że nauczyciele, którzy otrzymali wsparcie od bardziej doświadczonych kolegów, rzadziej rezygnują z pracy w zawodzie. Dlatego celem mentoringu w środowisku szkolnym jest wyposażenie nowego (początkującego) nauczyciela w system wsparcia, który pomoże mu odnieść sukces w pracy w szkole.

Uważamy, że mentoring pomiędzy nauczycielami jest wartościowym narzędziem wdrażania nowych nauczycieli do zawodu i miejsca pracy na wszystkich etapach edukacji i powinien być promowany i realizowany w szkołach ze szczególną uwagą.

Opracowany przez nas model, choć testowany był w szkołach średnich, jest na tyle uniwersalny, że może być stosowany w każdym typie szkół, również w szkołach podstawowych a jego wdrożenie nie „kłóci się” ze stażem odbywanym przez początkujących nauczycieli, gdyż może odbywać się równoległe. A ponadto jest szansą dla tych nauczycieli, którzy nie mogą z różnych przyczyn być stażystami. Co istotne, uważamy, że mentoringiem można objąć także nauczycieli, którzy posiadają już staż nauczycielski ale wciąż nie czują się dobrze w swej roli, bądź takich, którzy zmienili miejsce swej pracy na inny rodzaj szkoły lub podejmują pracę w nowym dla siebie środowisku.

Z naszych spostrzeżeń podczas fazy testowej wynika, że mentoring jest szczególnie ważny w szkołach specjalnych, gdzie nauczyciel musi obok funkcji dydaktycznej spełniać jeszcze

wiele innych ról oraz posiadać szczególne kompetencje. I właśnie tu pomoc mentora jest szczególnie ważna.

Opracowany przez nas model mentoringu pomiędzy nauczycielami opiera się na czterech filarach:

- 1) dobrowolności – ani mentor, ani jego podopieczny nie powinni być zmuszani lub zobowiązani do relacji mentorskiej,
- 2) relacja i dopasowanie pary mentor-podopieczny powinny być oparte na wzajemnym zrozumieniu i akceptacji obu stron,
- 3) mentor jest świadomy swojej roli i jest do niej przygotowany,
- 4) dyrekcja szkoły umożliwia i wspiera funkcjonowanie mentoringu pomiędzy nauczycielami w danej szkole.

Szczególnie ważna rola w mentoringu pomiędzy nauczycielami przypada mentorowi, który jest nauczycielem pracującym w tej samej szkole, co podopieczny. Jego podejście i kompetencje są podstawowym czynnikiem wpływającym na sukces programu mentoringu.

O tym, czy dana osoba, a w tym przypadku nauczyciel, może właściwie pełnić rolę mentora, decydują następujące kryteria:

- 1) Posiadanie odpowiednich cech osobowościowych.
- 2) Posiadanie odpowiedniej wiedzy, umiejętności oraz doświadczenia w zawodzie nauczyciela.
- 3) Odpowiednia postawa oraz motywacja.

Dlatego uważamy, że szczególną uwagę należy poświęcić odpowiedniemu przygotowywaniu nauczycieli chcących pełnić funkcję mentora, w szczególności przez szkolenie „MENTOR” przygotowane w ramach naszego projektu.

Ponadto możliwość i zasady wdrożenia mentoringu pomiędzy nauczycielami zależy od kadry zarządzającej szkołą, a przede wszystkim od dyrekcji szkoły. Bardzo ważnym jest przekonanie dyrekcji szkoły do mentoringu tak, aby mogła ona wesprzeć odpowiednią jego realizację.

O wszystkich istotnych aspektach mentoringu pomiędzy nauczycielami można się dowiedzieć z opracowanych przez nas materiałów:

1. Podręcznik. Model mentoringu pomiędzy nauczycielami szkół ponadpodstawowych.
2. Zestaw materiałów treningowych. Trening dla Nauczycieli Mentorów.
3. Poradnik. Jak wdrożyć model mentoringu w szkole – wskazówki dla szkół.

Te oraz inne dodatkowe materiały w języku polskim oraz angielskim znajdują się na stronie internetowej projektu: <http://edu-mentoring.eu/>

Dostęp do materiałów jest bezpłatny zgodnie z zasadami Creative Commons 4.0 International license.

Ponadto, Krakowskie Centrum Doskonalenia Kadr Oświatowych oferuje swoją pomoc we wdrożeniu mentoringu oraz szkoleniu mentorów.

Autor: Maria Karkowska, Krakowskie Centrum Doskonalenia Kadr Oświatowych
Kraków, sierpień 2017r.

MENTOR - Mentoring pomiędzy nauczycielami w gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych

Numer projektu - 2014-1-PL01-KA200-003335

Projekt współfinansowany przez Komisję Europejską w ramach programu Erasmus+

Koordynator:

Krakowskie Centrum Zarządzania i Administracji sp. z o.o., Krakowskie Centrum Doskonalenia Kadr Oświatowych, Polska

Partnerzy:

The Directorate of Secondary Education of Fthiotida Prefecture (Grecja)

Inveslan (Hiszpania)

Uniwersytet Lucian Blaga w Sibiu (Rumunia)

Uniwersytet ISCTE-IUL, University Institute of Lisbon (Portugalia)

Kutahya Provincial Directorate of Ministry of National Education (Turcja)

